

Mr. Willem Jan Ausma

Wat is waarheid?

Pleidooi voor verandering binnen het strafrecht

In Boekvorm
Uitgevers

VOORWOORD

Het zal het grote publiek misschien niet zijn opgevallen, maar het interview dat het Algemeen Dagblad in juni 2020 publiceerde met advocaat Willem Jan Ausma was veel meer dan een rimpeling in de vijver van de rechtspraak: het sloeg onder collega-advocaten in als een bom. Een strafpleiter die openlijk aangeeft geen zwijgende verdachten meer te willen bijstaan. Die vindt dat er meer aandacht moet zijn voor het leed van de nabestaanden. Die er openlijk voor uitkomt dat hij het beu is om nog langer 'sprookjes' te vertellen in de zittingszaal. Ongehoord, vinden veel vakbroeders en -zusters. Je bent als advocaat verplicht om alles uit de kast te trekken voor je cliënt. Zelfs als je weet dat wat je zegt onzin is. Zelfs als je weet dat de rechtbank dat weet. Zelfs als dat de nabestaanden nog meer leed bezorgt. Je bent er immers voor de verdachte?

Dat vond Ausma zelf ook in de 25 jaar dat hij in de juridische loopgraven zat en het vizier richtte op alles wat nadelig kon zijn voor zijn cliënt. Hij bleek een begenadigd scherpschutter. Zijn reputatie groeide, evenals het aantal verdachten dat de weg naar zijn kantoor wist te vinden. Maar in zijn hoofd begon het steeds meer te knagen. Was het beste resultaat voor zijn cliënten wel écht het beste resultaat? Is zwijgen de juiste strategie als het bewijs zich opstapelt en schreeuwt om een verklaring? Is een verdachte echt het beste af met een kale celstraf waarvan de einddatum vaststaat? Heeft hij – heeft de hele samenleving – niet veel meer baat bij een tbs-behandeling die hem helpt te voorkomen dat het weer mis gaat? Kan het niet anders? Beter? Voor alle partijen?

Willem Jan Ausma vond zelf het antwoord: Ja, het kan beter. Door niet koste wat het kost de strijd aan te gaan, maar te zoeken naar de verbinding en verzoening. Dat kan alleen met cliënten die daarvoor open staan. Verdachten uit de hoek van de georganiseerde criminaliteit hoeven niet meer bij hem aan te kloppen. In die kringen is zwijgen bijna standaard en het begrip verzoening een vies woord.

Hij verloor er potentiële klanten mee, maar kreeg ook nieuwe. Zoals verdachten die zelf ook meer inzicht in hun handelen willen krijgen en

willen leren om te gaan met de gevolgen van hun daad. Zoals collega-strafrechtadvocaten die vastlopen in de loopgraven en zich net als hij afvragen waar ze eigenlijk mee bezig zijn. Ausma coacht die collega's om op een andere manier in het leven en in hun werk te staan.

Het boek is ook een dringende oproep aan de overheid om het bestrijden van de misdaad niet standaard te zoeken in het verhogen van straffen. Het voorkomt niet dat mensen in een impuls misdrijven plegen, maakt ze niet beter en het leidt niet tot een veiliger samenleving. Behalve misschien als het gaat om de georganiseerde misdaad. In plaats daarvan pleit hij voor een 'korting' op de straf voor verdachten die bekennen. En ook voor een maximum celstraf als die wordt opgelegd in combinatie met tbs. Dat vergroot de kans dat verdachten meewerken aan gedragskundig onderzoek en leidt uiteindelijk tot een veiliger samenleving. Is dat niet wat iedereen moet willen?

Het boek schetst een boeiend beeld van een door de wol geverfde advocaat die eerlijk is over zijn worsteling en die op zijn 50ste het lef had om het roer om te gooien. Het zou verplicht leesvoer moeten zijn voor aankomende advocaten. Al is het maar om ze te laten zien dat je heel goed strafpleiter kunt zijn zonder jezelf te verloochenen.

Saskia Belleman

Rechtbank- en juridisch verslaggever De Telegraaf